

Jeugdspeelplan 2008-2011

Een evaluatie van het gevoerde beleid vanaf 2004 en een toekomstvisie tot en met het jaar 2011

Steller : Femke Haak-Baart
Afdeling : Samenleving
Datum : 25 april 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Voorwoord	5
1.2	De doelgroep	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Evaluatie jeugdspeelplan 2004-2008	7
2.1	Netwerk van speelvoorzieningen	7
2.2	Veiligheid	8
3	Het jeugdspeelbeleid en andere beleidsterreinen	9
3.1	De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	9
3.2	Het integraal jeugdbeleid	9
3.3	Het gezondheidsbeleid	9
3.4	Het sportbeleid	10
3.5	BOS-Impuls	10
3.6	Economische zaken en wonen	11
4	Buitenspelen en randvoorwaarden	12
4.1	Waarom buiten spelen?	12
4.2	Aantrekkelijke buitenspeelplaatsen	12
4.3	Speelruimtenormen	13
4.4	Wettelijke voorschriften	14
4.5	De sociale veiligheid	14
4.6	De verkeersveiligheid	14
5	Integraal toegankelijke buitenspeelsterreinen	16
5.1	Integrale toegankelijkheid van nieuw aan te leggen speelsterreinen	17
5.2	Integrale toegankelijkheid van bestaande speelsterreinen	17
6	Participatie	18
7	Uitvoering jeugdspeelplan	19
7.1	Bestaande procedure voor aanleg nieuwe speelplaatsen	19
7.2	Bestaand beleid inzake het beheer van speelplaatsen	19
7.3	Evaluatie gebruik speelplaatsen	20
7.4	Bezwaren omwonenden	20
8	Financiën	22
8.1	Bestaande situatie	22
8.2	Financiering nieuw aan te leggen speelplaats in bestaande wijk	22
8.3	Financiering nieuw aan te leggen speelplaats in nieuwbouwwijk	22
8.4	Financiering aanpassen speelplaatsen en natuurlijke speelplaatsen	22
8.5	Nieuw beleid: externe financiering	23

Bijlagen

Bijlage 1	Overzicht speelterreinen in Skarsterlân 2007
Bijlage 2	Puntsgewijze evaluatie Jeugdspeelplan 2004-2008
Bijlage 3	Speelruimtenormen
Bijlage 4	Wenkenblad
Bijlage 5	Periodieke inspecties
Bijlage 6	Procedure voor aanleg nieuwe speelplaatsen
Bijlage 7	Bezwaren omwonenden tegen locatie van nieuw aan te leggen speelplaatsen

1 Inleiding

1.1 Voorwoord

Vraag een willekeurige volwassene naar zijn vroegere speelervaringen en dan vertellen ze vooral over het buiten spelen. Buiten spelen was voor velen de mooiste speelervaring. Verhalen over slootje springen, hutten bouwen, steppen, tikkertje en touwtje springen worden verteld. Spelen is groot worden. Vooral buiten spelen. Tegenwoordig lijkt dat veel minder vanzelfsprekend. Onze gemeente is een plattelandsgemeente waar op veel plekken nog goed buiten gespeeld kan worden. Maar ook hier is de buitenruimte ten opzichte van vroeger veel voller. Buiten spelen raakt in het gedrang, alleen al door de overal geparkeerde auto's. Ook de sociale veiligheid is voor ouders een belangrijk punt. Als kinderen buiten spelen, zijn er tegenwoordig vaak anderen die zich eraan storen. Daarbij komt ook nog eens, dat de televisie en de computer op kinderen een heel grote aantrekkingskracht hebben. Ook in de vorige jeugdspeelplannen werd al aangegeven, dat kinderen steeds meer binnen blijven. Deze tendens zet zich versterkt voort. Kinderen blijven inmiddels zo veel binnen, dat de situatie zorgelijk is te noemen. Landelijk komt er steeds meer aandacht voor dit fenomeen. De vraag is inmiddels: hoe krijgen we kinderen weer meer naar buiten?

Voor u ligt het Jeugdspeelplan 2008-2011. De gemeente is autonoom in haar buitenspeelbeleid, maar heeft zich wel te houden aan een aantal wettelijke voorschriften zoals het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. Sinds 1986 heeft Skarsterlân een Jeugdspeelplan. Hoewel er geen wettelijke kaders zijn voor het beleid worden door de landelijke overheid regelmatig aanbevelingen gegeven.

1.2 De doelgroep

Het jeugdspeelplan richt zich voornamelijk op de groep kinderen van 0 tot en met 12 jaar. Deze groep wordt verdeeld in 0-5 jarigen en 6-12 jarigen. Deze twee groepen hebben een andere speelbehoefte. De kinderen tot 6 jaar hebben veel toezicht nodig en blijven vlak bij huis. De groep kinderen in de leeftijd van 6 tot 12 jaar gaan verder van huis. Langzaam maar zeker worden ze steeds zelfstandiger en vinden ze "toezicht" maar hinderlijk. Ook hebben zij behoefte aan een groter speelterrein.

Ook voor de groep 13-18 jarigen zijn buitenspeelterreinen van groot belang. In onze gemeente is invulling gegeven aan het 12+ speelbeleid vanuit sport. Hierbij zijn de sportvoorzieningen, zoals trapveldjes, skatebaan en dergelijke een middel om samen te komen. Pubers combineren vaak de oude spelvormen (zoals skaten, balspelen) met het samenzijn, het "hangen". Specifieke plekken waar ook de oudere jongeren tot hun recht komen verdienen onze aandacht.

Nieuw in dit jeugdspeelplan is dat er een aanzet wordt gegeven tot de ontwikkeling van speelmogelijkheden voor kinderen met een handicap. Voor deze doelgroep is het belangrijk, dat de speelvoorzieningen integraal toegankelijk zijn. Het uiteindelijke doel is om kinderen met en zonder handicap samen te kunnen laten spelen.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt het jeugdspeelplan 2004-2008 geëvalueerd. In hoofdstuk 3 komt de relatie met andere beleidsterreinen aan de orde. De randvoorwaarden waar we met het buitenspeelbeleid mee te maken hebben worden in hoofdstuk 4 uitgewerkt. Hoofdstuk 5 is gewijd aan buiten spelen voor kinderen met een handicap. Hoofdstuk 6 gaat over de participatie. Verder leest u in hoofdstuk 7 over de uitvoeringszaken van het jeugdspeelplan. Het laatste hoofdstuk van het jeugdspeelplan 2008-2011 is tenslotte gewijd aan de financiële kant van het jeugdspeelbeleid.

2 Evaluatie jeugdspeelplan 2004-2008

2.1 Netwerk van speelvoorzieningen

Speelvoorzieningen 0-12 jarigen

De gemeente Skarsterlân besteedt sinds 1986 specifiek aandacht aan jeugdspeelplaatsen. Sinds 1996 geldt de norm van één speelplaats per 30 kinderen in de kleine kernen en per 50 kinderen in de grotere kernen. Het aantal speelvoorzieningen is sinds 1996 niet veel veranderd. In 1996 waren er 50 speelplaatsen voor 0-12 jarigen in Skarsterlân. Eind 2007 waren dit 51 speelplaatsen en 5 speelvoorzieningen bij strandjes. Deze speelplaatsen zijn gelokaliseerd in 15 van de 30 kernen. Het aantal kinderen in Skarsterlân van 0 tot 12 jaar bedroeg op 1 januari 2008 4.220. Bij een norm van één jeugdspeelplaats per 50 kinderen, zouden er in onze gemeente 84 speelplaatsen voor kinderen van 0 tot 12 jaar moeten zijn.

Speelvoorzieningen 12+ jarigen

Het aantal speelvoorzieningen voor jongeren vanaf 12 jaar neemt sinds 1996 licht toe. Voor deze doelgroep waren in 1996 negen voorzieningen in onze gemeente. Eind 2007 waren dit er 14, waarvan de meeste in Joure liggen. In Skarsterlân is nergens echt sprake van een jongerenspeelplaats. Het betreft namelijk meestal een enkelvoudige voorziening zoals een trapveldje. Hiermee wordt maar een zeer beperkte groep jongeren bereikt.

In Skarsterlân is er voor gekozen om voor de lokalisatie van 12+ voorzieningen uit te gaan van de vijf beheergebieden. In de afgelopen periode heeft het skatebeleid in relatie met jongeren 12+ vorm gekregen. Om financiële redenen is hierbij toch niet uitgegaan van vijf maar van drie gebieden voor grootschalige skatevoorzieningen. De financiering is nog niet rond.

In het jeugdspeelplan 2004-2008 is nog geen norm opgenomen voor het aantal 12+ speelplaatsen.

Samenvattend

Skarsterlân streeft al jaren naar een netwerk van speelvoorzieningen, die bijdragen aan de leefbaarheid van de gemeente. Sinds 1996 is het aantal speelvoorzieningen nauwelijks toegenomen. Het huidige netwerk voor speelplaatsen 0-12 jarigen is beperkt in aantal. Van een netwerk voor 12+ speelplaatsen is nog geen sprake. In het kader van de WMO wordt een inventarisatie gemaakt waar in Skarsterlân welke voorzieningen voorhanden zijn. Deze gegevens kunnen de komende periode gebruikt worden om het jeugdspeelplaatsenbeleid en het netwerk van speelplaatsen verder uit te bouwen.

Voor meer informatie over de specifieke locaties van de diverse jeugdspeelplaatsen verwijzen wij u naar bijlage 1.

2.2 Veiligheid

Skarsterlân heeft veel aandacht voor de veiligheid van, naar en bij de jeugdspeelplaatsen. De oude speeltoestellen zijn vervangen, waardoor alle speeltoestellen nu een veiligheidscertificaat hebben. Het onderhoud aan de toestellen en het dagelijkse beheer is in onze gemeente van hoge kwaliteit. Bij de keuring van de speeltoestellen in 2007 voldeden namelijk alle toestellen aan de voorgeschreven veiligheidsnormen.

Speciale aandacht is er in onze gemeente voor de verkeersveiligheid. Sinds 1990 worden woongebieden waar mogelijk aangewezen als 30 km/h-zone. Inmiddels is de maximumsnelheid in bijna alle wijken 30 km/u. Een start is gemaakt met het betrekken van de verkeersdeskundigen in een vroeg stadium van de ontwikkeling van de nieuwbouwprojecten. Bij het bepalen van de mogelijke locaties voor speelplaatsen worden bij nieuwbouwprojecten uitdrukkelijk ook de verkeersstromen, de toegangswegen en de situatie rond een mogelijke locatie betrokken.

Er wordt onder andere gekeken of kinderen veilig naar een speelplaats kunnen komen. Voor jonge kinderen hebben bijvoorbeeld locaties aan fiets- en wandelpaden de voorkeur boven locaties aan doorgaande wegen. De komende periode zal dit beleid verder geïmplementeerd worden.

Samenvattend

Skarsterlân heeft al veel bereikt op het gebied van de veiligheid in en rond de speelterreinen. Aandacht voor veiligheid blijft altijd nodig en zal nog verder worden uitgewerkt.

Een puntsgewijze evaluatie van alle beleidsadviezen uit het jeugdspeelplan 2004-2008 vindt u in bijlage 2.

3 Het jeugdspeelbeleid en andere beleidsterreinen

Skarsterlân streeft er naar de diverse beleidsterreinen op elkaar af te stemmen en tot een integrale beleidsvisie te komen. Hieronder volgen daarom een aantal beleidsterreinen waar het jeugdspeelbeleid een nauwe relatie mee heeft.

3.1 De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Het maatschappelijk doel van de WMO wordt in de kadernotie WMO (november 2005) kort maar krachtig geformuleerd als meedoen! Dit meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht maatschappelijke of economische positie, ongeacht het al dan niet ondervinden van beperkingen. Het jeugdspeelbeleid draagt bij aan de prestatievelden 1, 2 en 5 van de WMO. Jeugdspeelplaatsen bevorderen de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. Door buiten te spelen kunnen kinderen oefenen in sociaal gedrag. Niet genoeg oefenen kan zich later uiten in onaangepast en ongewenst gedrag. Jeugdspeelplaatsen zijn zo te zien als preventieve maatregelen gericht op het voorkomen van problemen van jeugdigen met opgroeien. Door (integraal toegankelijke) jeugdspeelplaatsen kunnen kinderen en jongeren - met en zonder beperking - deelnemen aan het maatschappelijke verkeer. Samen spelen en de eigen grenzen vinden en verleggen bevordert het zelfstandig functioneren van kinderen en jongeren, met en zonder een beperking. Dit moet binnen het jeugdspeelbeleid een prominentere plaats krijgen. Skarsterlân geeft de voorkeur aan preventieve maatregelen, waar mogelijk collectief, waar nodig individueel aangepast.

3.2 Het integraal jeugdbeleid

In 2006 is de "Kadernotitie Integraal Jeugdbeleid" vastgesteld. Binnen deze notitie is de visie: het bevorderen van de zelfredzaamheid van jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar.

De doelstellingen binnen het jeugdbeleid zijn:

- 1 vergroten van de ontplooiingskansen van jongeren;
- 2 het bestrijden en voorkómen van (ontwikkeling en sociale) achterstanden en uitval van jongeren;
- 3 het vergroten van de zelfredzaamheid van jongeren en hun ouders;
- 4 het stimuleren van de participatie van jongeren en hun ouders aan het maatschappelijk leven en het voorkómen van sociale uitsluiting;
- 5 het ontwikkelen van beleid (op verschillende terreinen) voor kwetsbare jongeren.

Buiten spelen samen met andere jongeren draagt bij om deze doelstellingen te realiseren.

3.3 Het gezondheidsbeleid

Overgewicht en obesitas (ernstig overgewicht) zijn hard op weg om volksvijand nummer één te worden. Uit allerlei onderzoeken blijkt dat het samengestelde probleem van overgewicht, ongezonde voeding en te weinig bewegen de afgelopen jaren zorgwekkende proporties heeft aangenomen. Overgewicht heeft vergaande gevolgen voor de dikke kinderen.

Te denken valt aan het ontwikkelen van chronische ziekten als diabetes en hart- en vaatziekten, maar ook aan gepest worden op school en sociale uitsluiting. 33% van de 10-11 jarigen in Skarsterlân is weinig tot niet actief, gemeten naar de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. 12% van de kinderen in Skarsterlân kampt inmiddels met overgewicht. De huisartsen in onze gemeente geven aan dat overgewicht bij kinderen in Skarsterlân een groeiend probleem vormt. Ditzelfde signaal wordt afgegeven door de GGD en door de scholen.

De laatste jaren is er landelijk groeiende aandacht voor buitenspeelruimte voor kinderen. Waar geen of onvoldoende goede speelruimte beschikbaar is, neemt de hoeveelheid tijd die kinderen buiten spelen af. Zoals hierboven al aangegeven is minder bewegen één van de oorzaken van het groeiende overgewicht bij kinderen. Een belangrijke manier om (ernstig) overgewicht bij kinderen te bestrijden lijkt dan ook om kinderen in de openbare ruimte weer meer ruimte te geven. Maar alleen ruimte geven is niet genoeg. Het is namelijk niet waar dat kinderen overal wel spelen. Als het niet leuk is, blijven ze liever binnen. De speelparadijsjes binnen, de televisie en computer zijn dan aantrekkelijker dan buiten spelen. Er moet een omgeving gecreëerd worden die uitnodigt tot buiten spelen.

3.4 Het sportbeleid

Als algemene doelstelling van het sportbeleid hanteert Skarsterlân al jaren: "het bevorderen dat alle inwoners van de gemeente de mogelijkheid wordt geboden om op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg en behoefte sport te beoefenen". Buitenspeelsterreinen voorzien in een behoefte van de ongeorganiseerde sporters. Het creëren en realiseren van speelsterreinen voor 12+ jarigen valt onder het sportbeleid. Hierbij kan gedacht worden aan trapveldjes, basketbalveldjes, skatevoorzieningen, trimbanen en dergelijke. In de integrale beleidsnota sport 2006-2010 van november 2006 wordt geadviseerd om de algemene en specifieke voorzieningen in de openbare ruimte te versterken.

3.5 BOS-Impuls

BOS-Impuls (Buurt Onderwijs Sport) is een gemeentelijk project voor de jaren 2007 tot 2010. Het project is een impuls om te komen tot een structurele inbedding en aanpak binnen de gemeente Skarsterlân gericht op de jeugd om achterstanden te verminderen. De hoofddoelstellingen van BOS-Impuls zijn het bestrijden van overgewicht en het stimuleren van sport en beweging onder kinderen in de leeftijd van 4-19 jaar en het bestrijden van psychosociale problemen en gedrag (overlast) in de leeftijdscategorie 12-19 jaar. Activiteiten om dit te bereiken worden aangeboden in de schoolse en naschoolse tijd. BOS-Impuls stimuleert onder andere een positief gebruik van de buiten(speel)plaatsen in de naschoolse tijd. Door BOS-Impuls arrangementen zoals de "bakfiets met sport- en spelmaterialen" worden buitenspeelplaatsen interessanter gemaakt en toename van het gebruik van de speelplaatsen bevorderd.

3.6 Economische zaken en wonen

De gemeente Skarsterlân streeft er naar een aantrekkelijke woon-, werk- en recreatiegemeente te zijn. Een goed voorzieningenniveau is hierbij van belang. Jeugdspeelplaatsen en 12+ speelvoorzieningen zijn hier een onderdeel van. De gemeente Skarsterlân vergrijsst in toenemende mate. Om deze vergrijzing tegen te gaan is het belangrijk dat jongeren en gezinnen met jonge kinderen in deze gemeente willen wonen. Ouders willen graag dat hun kinderen veel buiten zijn, liever dan dat zij achter de tv of computer hangen. Voldoende aantrekkelijke en eigentijdse speelvoorzieningen voor zowel kinderen als jongeren maken het voor de ouders makkelijker om hun kinderen naar buiten te sturen. Mocht sturen überhaupt nog nodig zijn! Hiervoor moeten er voldoende speelplaatsen zijn, die voor vooral de jongste groep ook gemakkelijk en veilig te bereiken zijn.

4 Buitenspelen en randvoorwaarden

4.1 Waarom buiten spelen?

Kinderen ontdekken al spelend de wereld om hen heen. Het is al decennia lang bekend, dat spel noodzakelijk is voor de gezonde ontwikkeling van het kind. Spelen zorgt voor een betere motoriek, is gezond, helpt bij het ontwikkelen van cognitieve vaardigheden en stimuleert de creativiteit. Kinderen leren zichzelf kennen, uitdagingen aangaan, grenzen zoeken. Buiten spelen heeft nog een extra dimensie. Bij buiten spelen kom je andere kinderen tegen. Eigenlijk is buiten spelen de maatschappij in het klein. Kinderen kunnen oefenen in sociaal gedrag. Niet genoeg oefenen kan zich later uiten in onaangepast en ongewenst gedrag. Kinderen die vrij buiten kunnen spelen ontwikkelen zich sterker: fysiek, verstandelijk en sociaal-emotioneel.

Een goede omgeving om buiten te spelen is niet alleen belangrijk voor kinderen, maar dient ook het algemeen belang. Een omgeving met spelende kinderen is levendig. Er zijn vaker mensen op straat, waardoor de sociale veiligheid verbetert. Buiten spelende kinderen dragen ook bij aan het ontstaan en behoud van een sociaal netwerk in de buurt, niet alleen tussen kinderen maar ook tussen ouders. Verschillende culturen en generaties leren elkaar zo kennen. Een buurt waar kinderen buiten kunnen zijn, zonder overlast te veroorzaken, is bij bewoners in trek. De leefbaarheid in de buurt neemt toe.

De minister formuleerde het onlangs heel treffend: liever investeren in scharrelkinderen dan in hangjongeren. Dit past heel goed in het beleid van onze gemeente, want Skarsterlân geeft de voorkeur aan preventie.

4.2 Aantrekkelijke buitenspeelplaatsen

Buiten spelen is alleen maar leuk als er ook andere kinderen buiten spelen. Het aantal kinderen neemt echter af. Lia Karsten, sociaal-geograaf en verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, pleit daarom voor "totempalen voor de jeugd". Hieronder verstaat ze grote, aantrekkelijke, hoogwaardige speelgebieden die zo leuk zijn, dat kinderen er op een natuurlijke manier naartoe trekken en elkaar daar ontmoeten¹.

Eén van de landelijke tendens om te komen tot aantrekkelijke buitenspeelplaatsen is om deze natuurlijk in te richten. Op deze natuurlijke speelterreinen kunnen kinderen zich creatiever uiten. Een andere tendens is dat men grotere, interessantere toestellen op de speelterreinen plaatst. Elektronische, computergestuurde speelapparaten worden inmiddels op beperkte schaal ingezet. Ook dit lijkt een veelbelovende ontwikkeling. In Skarsterlân hebben we alleen ervaring met traditionele speelterreinen en hebben we op beperkte schaal sportvoorzieningen voor de jongeren 12+. Gezien de landelijke ervaring is het wenselijk dat in Skarsterlân de komende jaren ervaring wordt opgedaan met diverse soorten speeltoestellen en speelterreinen. Dit om te komen tot aantrekkelijke speelterreinen waar kinderen en jongeren nu en in de toekomst graag naar toe gaan om te spelen.

Voorstel 1: De komende periode experimenteren met diverse soorten speeltoestellen en natuurlijke speelplaatsen.

¹ Buiten Spelen 75 jaar NUSO, september 2006, p 19.

4.3 Speelruimtenormen

Niet alleen de aantrekkelijkheid van de speelplaatsen is van belang of kinderen en jongeren buiten gaan spelen. Cruciaal is of er ook speelplaatsen in de buurt zijn waar de kinderen gemakkelijk heen kunnen en of er genoeg speelplaatsen zijn.

In Skarsterlân worden voor speelplaatsen twee normen gehanteerd: naar aantal kinderen en naar ruimte.

- 1 Sinds 1996 wordt de norm van het aantal kinderen van 0 tot 12 jaar gehanteerd als inwoners vragen om een nieuwe speelplaats. Voor 12+ speelvoorzieningen bestaat hiervoor nog geen norm. Om aan te sluiten bij de bestaande norm voor kinderen tot 12 jaar stellen wij voor om in de praktijk ervaring op te doen met de norm van één gevarieerde jongerenspeelplek per 150 jongeren boven de 12 jaar en te bezien of deze norm voor Skarsterlân adequaat en haalbaar is. Een gevarieerde jongerenspeelplek houdt in dat op één speelplek verschillende soorten voorzieningen zijn, zodat deze aantrekkelijk is voor zowel jongens als meisjes. Daarnaast moet er minimaal ook gelegenheid zijn om toe te kijken.
- 2 Sinds 2006 wordt In Skarsterlân gewerkt met de 3% norm² voor het inplannen van (mogelijke) speelplaatsen bij nieuwbouwprojecten. Een norm voor de planning van (mogelijke) speelruimte bij herinrichtingsprojecten en bestaande bouw is er nog niet, maar daar wordt landelijk al wel naar gestreefd.

Wij stellen het volgende voor, zodat we uiteindelijk kunnen komen tot normen die de gehele doelgroep en de gehele openbare ruimte van de gemeente bestrijken.

Voorstel 2: In de praktijk ervaring opdoen met de norm van één gevarieerde jongerenspeelplek per 150 jongeren van 12 tot 18 jaar en bezien of deze norm voor Skarsterlân adequaat en haalbaar is.

Voorstel 3: Bij herinrichtingsprojecten de 3% norm hanteren. In bestaande wijken streven naar de 3% norm. Bij wijziging van het bestemmingsplan de (mogelijke) speelruimtes benoemen.

Voor uitgebreidere informatie en een overzicht van de te hanteren normen verwijzen wij u naar bijlage 3 Speelruimtenormen.

Niet vergeten moet worden dat normen betrekkelijk zijn. Het positieve van normen is dat door te normaliseren de speelruimte een vaste plek krijgt in de planprocessen en niet zomaar vergeten kan worden. Een norm schept helderheid in de organisatie, maar vooral ook naar de inwoners toe. Een gevaar is echter dat een norm ook te rigide kan worden toegepast. Hierdoor schiet het juist aan zijn doel voorbij. De norm moet gezien worden als een richtlijn, waar altijd in positieve zin van afgeweken kan worden. Naast de normen is onder andere het oordeel van de gebruikers van wezenlijk belang.

² 3% norm: 3% van het voor wonen bestemd gebied, wordt bestemd als speelruimte. Stoeper en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen kunnen wel worden meegeteld, mits deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren.

4.4 Wettelijke voorschriften

Sinds maart 1997 is er speciale wetgeving in Nederland: het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (Attractiebesluit). Dit stelt eisen aan zowel de producenten als beheerders van speeltoestellen:

- de producent moet zorgen voor een veilig gecertificeerd toestel;
- de beheerder moet zorgen dat er veilig gespeeld kan worden en is eindverantwoordelijk voor de plaatsing, onderhoud en de ondergrond.

Door middel van periodieke inspecties moet de "beheerder" er op toezien, dat gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen oplevert. Dit toezicht wordt in Skarsterlân samen met de buurt en de wijkbeheerders van de afdeling ruimte, cluster realisatie, vormgegeven. De wederzijdse afspraken zijn in een overeenkomst vastgelegd. Voor meer informatie verwijzen wij u naar bijlage 5 periodieke inspecties.

4.5 De sociale veiligheid

Bij de planning van de openbare ruimte gaat het niet om beslissingen voor enkele jaren. Kinderen zijn van alle bewoners de meest intensieve gebruikers van de (beschikbare) buitenruimte in hun woonomgeving. Hoe centraler de voorzieningen voor kinderen gelegen zijn, hoe beter de inbedding in de buurt of wijk en hoe beter er sprake is van een natuurlijke sociale controle. Belangrijk criterium hierbij is: is er zicht op de speelplaats vanuit de woonkamers? Dit bevordert enerzijds een goed gebruik van de speelvoorzieningen door de kinderen zelf, anderzijds wordt hiermee de kans op ongewenste benadering van kinderen door vreemden verkleind. Locaties buiten de bebouwde kom zijn daarom bij voorbaat minder geschikt. Bijkomend voordeel van een centrale locatie is dat er meer kinderen binnen het bereik van de voorziening wonen.

Bij speelplaatsen voor jongeren vanaf 12 jaar ligt dit iets ingewikkelder. In deze leeftijdsfase worden de jongeren steeds zelfstandiger. Ze willen niet meer onder het toezicht staan van volwassenen. Een centrale ligging waar continue volwassenen alles zien is voor hen niet aantrekkelijk. Daarbij komt dat als groepen jongeren bij elkaar komen dit vaak als "overlast" bestempeld wordt door omwonenden. Dit zou er voor pleiten de jongerenspeelplaatsen minder centraal aan te leggen om overlast en pottenkijken te voorkomen. Een te geïsoleerde ligging van de speelplaats kan echter misbruik van de jongeren in de hand werken. Jongeren vormen samen met kinderen en volwassenen de maatschappij. Ook zij hebben daarom recht op een plek waar zij zich veilig verder kunnen ontwikkelen. Bij elke mogelijke locatie voor een jongerenspeelplaats zal hiermee rekening moeten worden gehouden in de communicatie naar de bewoners toe.

4.6 De verkeersveiligheid

Bij de planning van nieuwe wijken is het van belang om stil te staan bij de routes die opgroeiende kinderen afleggen om naar huis c.q. school te gaan. Hoe lopen de wegen en waterpartijen en waar zijn jeugdspeelplaatsen gesitueerd? Veilige routes zijn kort en logisch, herkenbaar en aantrekkelijk en duidelijk gemarkeerd. Dit wil niet zeggen dat alle risico's vermeden moeten of kunnen worden. Risico's zijn immers een wezenlijk onderdeel van spel. Uit onderzoeken blijkt dat een verkeersveilige buurt een eerste vereiste is voor ouders om hun kind "los te laten".

30-km/h zones (verblijfsgebieden) binnen de bebouwde kom

- leveren een belangrijke bijdrage aan de (verhoging van de) verkeersveiligheid;
- verhogen de leefbaarheid van wijken/dorpen en
- versterken de gebruikswaarde van de aangelegde jeugdspeelplaatsen (formele buitenspeelruimte).

Nieuwe speelplaatsen worden daarom binnen de bebouwde kom in 30 km/h-zones (verblijfsgebieden) aangelegd.

5 Integraal toegankelijke buitenspeel terreinen

Kinderen met een handicap willen ook graag meespelen!

Natuurlijk vinden we allemaal dat dat moet kunnen. Alleen blijkt in de praktijk, dat deze kwetsbare groep kinderen vaak vergeten wordt. Toch heeft zo'n 10% van de Nederlandse kinderen een handicap of functiebeperking. Een deel van de kinderen met een handicap gaan overdag naar voorzieningen (zoals scholen) die veraf liggen van de plek waar ze wonen. 's Morgens vroeg worden zij opgehaald en meestal aan het eind van de middag weer thuis afgezet. Vaak zijn ze dan zwaar vermoeid. Iedereen weet dat er kinderen met handicaps in de buurt moeten wonen, maar meestal kun je er maar één of twee benoemen. Dat zijn dan vaak de kinderen met een zichtbare handicap. Maar bij veel kinderen is aan de buitenkant niet te zien dat zij een handicap hebben.

Het blijkt dat kinderen met een handicap die in een andere plaats naar school gaan of hun bezigheden hebben, vaak in de directe woonomgeving geen vriendjes en vriendinnetjes hebben. Doordat ze niet naar dezelfde school gaan missen ze de aansluiting bij de groep. Daarbij komt dat deze kinderen zich vaak op de standaard speel terreinen niet kunnen redden. Een kind dat bijvoorbeeld moeilijk loopt zal niet over het vaak hobbelige grasterrein bij de toestellen kunnen komen.

Het is voor deze groep kinderen wellicht nog belangrijker dan voor "gewone" kinderen, dat zij de mogelijkheid hebben om met andere kinderen, gehandicapt of niet, samen veilig buiten te spelen. Kinderen met een beperking mogen niet buitenspel komen te staan.

Integraal toegankelijk betekent dat kinderen met een handicap op alle speelplaatsen kunnen spelen en niet dat deze kinderen worden "weggestopt" op één mooie, aangepaste speelplaats. Dat kinderen met een handicap in de eigen buurt kunnen spelen heeft ook een grote toegevoegde waarde voor de kinderen zonder handicap. Kinderen die met "afwijkende" kinderen opgroeien worden toleranter en leren om rekening te houden met kwetsbare kinderen. Ze zien dat niet alles altijd even gemakkelijk en vanzelfsprekend verloopt. Kinderen zonder handicap kunnen hierdoor mentaal een hele groei doormaken. Na een tijdje zien de meeste kinderen het werkelijke kind achter de handicap, zodat dit niet meer in het "rariteitenkabinet" wordt geplaatst. Kinderen met een handicap worden op deze manier een vanzelfsprekend onderdeel van de samenleving en dat is wat de WMO voor ogen heeft.

In Skarsterlân hebben wij tot nu toe geen rekening gehouden met kinderen met een handicap. Ook voor ons was dit een onzichtbare groep. Maar juist deze kwetsbare kinderen hebben onze aandacht extra hard nodig om meer kans te hebben zich als volwaardige burgers te ontwikkelen. Zij hebben recht op voor hen toegankelijke speel terreinen. NUSO Speelruimte Nederland heeft richtlijnen voor integraal toegankelijke speelvoorzieningen ontwikkeld, het zogenaamde "wenkenblad" (zie bijlage 4). Hierin staan maatregelen die speelvoorzieningen geschikt maken voor kinderen met een handicap. Het gaat hierbij meestal niet om ingrijpende en geldverslindende zaken. Het wenkenblad richt zich op aanpassingen die leiden tot een beter gebruik van bestaande voorzieningen voor een grotere groep kinderen met een handicap. Dit is in de meeste gevallen afdoende. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan het creëren van voldoende rugdekking voor kinderen met een gehoorbeperking, of een extra handvat bij de trap van de glijbaan. Als er in de directe omgeving kinderen met een handicap wonen, dan kunnen meer aanpassingen nodig zijn. Ook hiervoor staan specifieke richtlijnen genoemd in het wenkenblad.

Skarsterlân heeft nog geen ervaring met het toepassen van de richtlijnen uit het wenkenblad. Het wenkenblad lijkt goed werkbare richtlijnen te geven. De komende periode kan daarom gebruikt worden om hier ervaring mee op te doen.

5.1 Integrale toegankelijkheid van nieuw aan te leggen speelterreinen

Wij stellen voor bij het aanleggen van nieuwe speelterreinen de algemene richtlijnen van het wenkenblad (bijlage 4) toe te passen. Bij het niet toepassen van de richtlijnen zal gemotiveerd moeten worden waarom hiervan wordt afgeweken. De bewonersgroep die betrokken is bij de aanleg van het speelterrein zal gevraagd worden na te gaan of er in de directe omgeving kinderen met een handicap wonen. Deze kinderen of hun behoeften worden betrokken bij de aanleg van het speelterrein.

Voorstel 4: De komende periode wordt bij de aanleg van nieuwe speelterreinen ervaring opgedaan met het werken met de richtlijnen van het wenkenblad. Indien nodig wordt rekening gehouden met specifieke kinderen met een handicap.

5.2 Integrale toegankelijkheid van bestaande speelterreinen

Omdat wij tot nu toe geen rekening hebben gehouden met kinderen met een handicap, is niet duidelijk hoe toegankelijk de speelterreinen in Skarsterlân zijn. De eerste stap is om dit inzichtelijk te maken. Wij stellen voor de Stichting Werkgroep Toegankelijkheid Skarsterlân te vragen deze taak op zich te nemen.

Voorstel 5: De Stichting Werkgroep Toegankelijkheid Skarsterlân vragen alle bestaande speelterreinen in Skarsterlân te beoordelen op hun toegankelijkheid volgens de algemene richtlijnen van het wenkenblad.

Nu al is duidelijk dat de speelterreinen niet (allemaal) integraal toegankelijk zijn. De komende periode kan daarom gebruikt worden om ervaring op te doen met het aanpassen van bestaande speelterreinen volgens de richtlijnen van het wenkenblad. Bij alle herinrichtingsprojecten kunnen de richtlijnen worden toegepast, maar ook als er aanvragen binnenkomen voor het aanpassen van speelterreinen voor specifieke kinderen met een handicap. Voor het financieren van de aanpassingen zal ook financiering door derden betrokken worden. Vaak zal een bijdrage van een fonds of stichting echter afhankelijk zijn van de hoogte van de subsidie van de gemeente.

Voorstel 6: De komende periode ervaring opdoen met het aanpassen van bestaande speelterreinen volgens de richtlijnen van het wenkenblad. Voor de financiering van de aanpassingen ook bijdragen door derden betrekken.

6 Participatie

Participatie is in principe een brede, algemene term voor alle activiteiten die de overheid onderneemt om burgers te betrekken bij haar activiteiten. In het kader van de WMO heeft de gemeente hiertoe een wettelijke plicht. Los daarvan zijn er ook andere motieven om aandacht te besteden aan participatie:

- De burger heeft recht om mee te praten over zaken die hem aangaan.
- Doordat een burger meepraat, kan het beleid verbeterd worden doordat vragen en behoeften van mensen beter bekend zijn.
- Door participatie kan er meer draagvlak ontstaan voor beleidskeuzes.
- Door participatie kan de burger zich meer verantwoordelijk voelen voor wat tot stand is gekomen.

In Skarsterlân is gekozen voor een praktische en pragmatische vormgeving van de participatie. In het kader van het jeugdspeelbeleid geven wij al sinds 1986 vorm aan participatie. Sinds die tijd betreft Skarsterlân ouders en kinderen in de wijken bij de vormgeving van de speelplaatsen van 0 tot 12 jaar. Tot nu toe komt meestal een afvaardiging van de ouders bij de gemeente praten. De gemeente vraagt uitdrukkelijk aan de aanvragende partij hoe de kinderen erbij betrokken zijn en worden. De inbreng van de kinderen wordt echter wel aan de aanvragende partij overgelaten. Uit landelijke onderzoeken blijkt dat als kinderen en jongeren actief betrokken worden bij de inrichting en ontwikkeling van hun speelplaats, deze beter aansluit bij hun behoeften. Vaak komen de kinderen en jongeren met heel verrassende ideeën. Het is daarom wenselijk dat de participatie van de kinderen en jongeren een prominentere plaats krijgt in de ontwikkelingen en uitvoering van het jeugdspeelbeleid van onze gemeente.

Voorstel 7: De komende periode de participatie van kinderen en jongeren vergroten.
--

7 Uitvoering jeugdspeelplan

7.1 Bestaande procedure voor aanleg nieuwe speelplaatsen

Wij stellen voor de bestaande procedure voor het aanleggen van nieuwe speelplaatsen te handhaven, maar wel meer aandacht aan financiering door derden te besteden. De procedure wordt dan als volgt.

Het verzoek tot aanleg van speelplaatsen wordt bij voorkeur door een buurtvereniging/ plaatselijk (dorps)belang ingediend. Is dit niet mogelijk dan kan ook een groepje ouders de aanvraag indienen. Aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan voordat een speelplaats gerealiseerd kan worden:

- De aanvrager toont aan dat er voldoende draagvlak voor een speelplaats in de buurt is.
- De gemeente gaat na of er voldoende kinderen in de buurt wonen.
- Indien niet voorzien in het bestemmingsplan moet er een geschikte locatie gevonden worden.
- De aanvrager moet bereid zijn om het beheer van de speelplaats voor kinderen van 0 tot 12 jaar op zich te nemen.
- De inrichting en de keuze van te plaatsen speelmateriaal vinden in overleg plaats. Hierbij worden de kinderen en jongeren actief betrokken.
- De middelen voor de gewenste speelplaats komen bij nieuwbouwplannen uit de exploitatiebegroting. Bij bestaande wijken moet de gemeenteraad via de kadernota de middelen hiervoor uittrekken. Financiering door derden wordt bij de projecten, in ieder geval kort, onderzocht.

Meer informatie over de werkwijze, het draagvlak en de inrichting van de speelplaats vindt u in bijlage 6.

7.2 Bestaand beleid inzake het beheer van speelplaatsen

Conform het bestaande beleid is het dagelijks beheer van alle 51 speelplaatsen voor 0-12 jarigen in handen van een buurtvereniging c.q. dorpsbelang of werkgroep. In de meeste gevallen loopt dit prima. In het algemeen loopt de bereidheid van ouders om vrijwillig beheerswerk te verrichten niet terug. Er wordt wel een tendens waargenomen dat men dit nog slechts voor korte perioden wil doen. Dit kan een knelpunt zijn voor de continuïteit van het beheer van de speelplaats.

Het dagelijks beheer van de speelvoorzieningen voor jongeren boven de 12 jaar is in handen van de wijkteams.

De afspraken met de beherende organisatie worden vastgelegd in een "beheersovereenkomst". Jaarlijks verklaren de "beheerders" dat is voldaan aan de afspraken die gemaakt zijn in de beheersovereenkomst. De "beheerders" krijgen daarna (jaarlijks) een budget voor onderhoud. Voor 2007 was dit een bijdrage van € 185,00. Verhoging hiervan is momenteel niet nodig. Wij stellen u voor het bestaande beleid te continueren.

7.3 Evaluatie gebruik speelplaatsen

De samenstelling in leeftijd en het aantal kinderen in de buurt wijzigt voortdurend. In principe zou de samenstelling van de speeltoestellen hiermee moeten wijzigen of zal er tot herinrichting van het terrein moeten worden overgegaan. Het initiatief hiertoe zou eigenlijk van de beheerders van terreintjes/de buurt moeten uitgaan, zij merken ontwikkelingen in het gebruik het eerst. In de praktijk blijkt dat men hier maar moeilijk toe komt. Bij de evaluatie in 1996 werd al gesteld dat het wenselijk is om op basis van normen meer sturend te kunnen optreden. De gemeente kan zo gemotiveerd aangeven waarom een speelterrein gesloten c.q. verplaatst dient te worden. In de evaluatie van 2004 werd als advies opgenomen dat er meer sturing gegeven zou moeten worden aan een flexibele invulling van de speelplaats. Hiertoe werd geadviseerd om ieder voorjaar een uitdraai van het aantal kinderen per buurt/dorp door de afdeling publiekszaken cluster burgerzaken te laten maken, zodat de gemeente de buurtverenigingen/plaatselijk (dorps)belangen/beherende ouders tijdig van ontwikkelingen op de hoogte kan stellen. In de afgelopen periode zijn een aantal speelplaatsen opgeheven omdat er te weinig gebruik van werd gemaakt. Inmiddels bereiken ons weer berichten dat (een paar) verwijderde speelplaatsen nu alweer gemist worden en eigenlijk alweer ingericht zouden moeten worden. Deze speelplaatsen zijn te snel verwijderd, waardoor onnodig kapitaal is vernietigd. Door gebrek aan financiën en de lange procedure gaan hier een aantal jaren overheen voordat de speelplaats ook daadwerkelijk terug is. Het is daarom beter om wat langer te wachten met het opheffen van een speelplaats bij teruglopend gebruik. Het evalueren van het gebruik van de speelplaatsen is erg arbeidsintensief en daarmee kostbaar. Ons voorstel is om nog maar één keer in de drie jaar te evalueren. Snelle acties zijn tenslotte niet te verwachten en een trend is zo op den duur toch waar te nemen. Als het aantal kinderen afneemt of de leeftijdsgroep sterk verandert, kan contact opgenomen worden met de "beheerders". Aan de beheerders wordt gevraagd of het gebruik van de speelplaats afneemt en wat zij hiervan de oorzaak zien. In overleg kunnen de speelterreinen aangepast worden, zodat het gebruik weer toeneemt. Zeer terughoudend zijn met het opheffen van een speelplaats.

Voorstel 8: Eén keer in de drie jaar het gebruik van de speelplaatsen evalueren.
--

7.4 Bezwaren omwonenden

In het vorige jeugdspeelplan werd al aangegeven, dat omwonenden steeds vaker bezwaar maken als sprake is van de aanleg van een speelterrein. Vaak zijn er een aantal omwonenden die geen speelterrein voor de deur wil hebben. Het geluid van spelende kinderen wordt sneller als "overlast" ervaren dan vroeger. Garanties dat er geen overlast zal ontstaan door het speelterrein zijn niet te geven. Gestreefd moet worden om bezwaren zoveel mogelijk te voorkomen of te ondervangen. Als in het bestemmingsplan geen plaats is aangewezen voor een speelplaats, dan kunnen bezwaren zoveel mogelijk voorkomen worden door in goed overleg met de buurtbewoners de locatie te bepalen. Mogelijke bezwaren kunnen nog meer voorkomen worden door voor de uitgifte van de kavels bij nieuwbouwwijken de (mogelijke) locaties voor speelterreinen al aan te geven. Zowel de afdeling Ruimte als de afdeling Samenleving is van mening dat dit een goede ontwikkeling zou zijn. Op het moment van het maken van het bestemmingsplan is nog niet bekend wie de bewoners worden. Het voorstel is daarom dat meerdere (mogelijke) locaties voor speelterreinen worden aangegeven.

Door deze terreinen een bredere bestemming te geven, ook groen en recreatie, zijn deze terreinen op meerdere manieren te gebruiken en dus flexibel naar de toekomst. Voor meer informatie verwijzen wij u naar bijlage 8.

Voorstel 9: Bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen van nieuwbouwwijken meerdere mogelijke locaties van speelterreinen opnemen. Deze plekken bestemmen als "speelterrein, recreatie en/of groen".

8 Financiën

8.1 Bestaande situatie

Met ingang van 1 januari 2007 is de uitvoering van de jeugd speelplaatsen overgegaan van de afdeling Facilitaire Dienstverlening, cluster onderhoud gebouwen, naar de afdeling Ruimte, cluster realisatie. Hierbij is gekozen om de financiën niet meer via een fonds te regelen, maar in een regulier budget om te zetten. In dit budget is het onderhoud, de vervanging, het beheer en de inspecties van de bestaande speelplaatsen ondergebracht. Jaarlijks is hiervoor een bedrag rond de € 53.000 beschikbaar.

In het budget voor de uitvoering van het jeugdspeelbeleid is geen bedrag opgenomen voor de aanleg van nieuwe speelplaatsen. Hierbij is onderscheid te maken tussen een nieuwe speelplaats in een bestaande wijk en in een nieuwbouwwijk.

8.2 Financiering nieuw aan te leggen speelplaats in bestaande wijk

Bij bestaande wijken wordt een vast bedrag per speelplaats aangehouden. Dit bedrag is gebaseerd op een kostenbegroting van de afdeling Ruimte. Periodiek zal bijstelling moeten plaatsvinden. Het bedrag wordt via de kadernota aangevraagd. Dit heeft tot gevolg dat tussen de aanvraag van de inwoners en de daadwerkelijke ingebruikneming van de speelplaats gemiddeld twee jaar ligt. We beraden ons op mogelijkheden om hier iets aan te doen. Als de wensen voor de speelplaats groter zijn dan het budget, wordt de aanvragende partij er op gewezen dat zij zich tot derden kunnen richten om de financiering rond te krijgen.

8.3 Financiering nieuw aan te leggen speelplaats in nieuwbouwwijk

In de exploitatiebegroting van een nieuw aan te leggen wijk wordt een bedrag opgenomen voor de aanleg van jeugd speelplaatsen. Elke wijk is echter anders en heeft andere behoeften. Eén standaardbedrag blijkt daarom niet adequaat. Wij stellen u voor de komende periode te onderzoeken hoe de financiering van speelvoorzieningen in nieuwbouwwijken gestandaardiseerd kan worden, zodat een adequaat bedrag in de exploitatiebegroting opgenomen kan worden.

Voorstel 10: Binnen vier jaar komen tot een wijkafhankelijk normbedrag voor speelplaatsen in nieuwbouwwijken, dat in de exploitatiebegroting kan worden opgenomen.

8.4 Financiering aanpassen speelplaatsen en natuurlijke speelplaatsen

Voor de financiering van aanpassingen van speelplaatsen, bijvoorbeeld ten behoeve van kinderen met een handicap, is geen budget voorhanden. Waar mogelijk zal dit binnen het reguliere budget gerealiseerd worden. Ook bij een andere inrichting van speelplaatsen (natuurlijke speelplaats of een ander soort speeltoestellen) zal zoveel mogelijk binnen het reguliere budget naar mogelijkheden worden gezocht. De mogelijkheid van externe financiering zal hierbij betrokken worden.

8.5 Nieuw beleid: externe financiering

Tot nog toe heeft de gemeente niet sterk ingezet op het benutten van externe financieringsbronnen voor spelen en speelplaatsen. Spelen heeft een brede maatschappelijke functie. Aandacht voor externe fondsenverwerving is daarom op zijn plaats. Er is een veelvoud aan mogelijkheden: Fonds Samen Buiten Spelen (speelvoorzieningen voor kinderen met en zonder handicap), Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton, Lekker Buiten Spelen (gesponsord door Milky Way), Nationaal Revalidatie Fonds, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, Oranjefonds, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Foppe Fonds en VSB Fonds. In sommige gevallen kan de overheid als aanvrager optreden in andere gevallen stellen wij voor de betrokken buurt- of bewonersgroep te faciliteren. Bij elke nieuw aan te leggen speelplaats of grotere aanpassingen van bestaande speelplaatsen zullen de mogelijkheden van externe financiering worden onderzocht. Uitgangspunt hierbij is dat de kosten en baten in balans zijn.

Voorstel 11: In elke situatie externe financiering betrekken.

Bijlage 1

Voor een actueel overzicht kijkt u op <http://gis.skarsterlan.nl:81/speelvoorzieningen/>

Bijlage 2

Puntsgewijze evaluatie Jeugdspeelplan 2004-2008

Alle adviezen uit het jeugdspeelplan 2004-2008 worden hier apart geëvalueerd. De adviezen zijn gebundeld naar onderwerp.

- 1) *Onderscheid maken in speelplaatsen voor 0-12 jaar en voorzieningen voor 12+.*
De afgelopen 4 jaar is dit onderscheid gemaakt. De afdeling Samenleving (sport) draagt zorg voor de aanleg van 12+ voorzieningen. De afdeling Ruimte (realisatie) voor speelplaatsen 0-12 jarigen. Uit diverse beleidsvelden komen signalen, dat jeugdspeelplaatsen voor een grotere doelgroep aantrekkelijk moeten worden. Niet bekend is wat de inwoners van Skarsterlân hiervan vinden.
- 2) *Ten behoeve van speelvoorzieningen voor jongeren 12+:*
 - a) *Bij het beoordelen van aanvragen voor speelvoorzieningen wordt uitgegaan van de vijf gebieden die van toepassing zijn voor de "wijkbeheerders" van de afdeling ruimte.*
 - b) *De raad via de kadernota in voorkomende gevallen om de benodigde middelen voor aanleg vragen.*
 - c) *Ieder voorjaar via de afdeling publiekszaken het aantal jongeren 12+ in een "wijk" tellen.*
 - d) *De jongeren in de wijken nadrukkelijk betrekken bij de verdere vormgeving van de voorzieningen.*
 - e) *Van alle gerealiseerde speelvoorzieningen voor jongeren 12+ wordt het volledige beheer door de gemeentelijke wijkteams gedaan, inclusief het bijhouden van het logboek.*

In de afgelopen periode heeft alleen het skatebeleid in relatie met jongeren 12+ beleid vorm gekregen. Om financiële redenen is hierbij is uitgegaan van drie gebieden. De financiering is nog niet rond. Als de middelen beschikbaar worden gesteld worden de jongeren uitgenodigd om mee te denken over de verdere invulling.

Voor de overige 12+voorzieningen zoals trapveldjes en basketbalveldjes zijn kleine aanpassingen aan de bestaande voorzieningen uitgevoerd. Er zijn een aantal aanvragen ingediend, maar hier is nog geen verdere actie op gekomen.

Een sterk beperkende factor is de financiering. Dit levert grote vertraging op. Wij zijn hierdoor niet in staat om op een snelle en adequate manier in te spelen op de aanvragen vanuit de jongeren.

- 3) *Valondergrond: gras tot valhoogte van maximaal 150 centimeter. De maximaal toegestane valhoogte van speeltoestellen van 300 centimeter tot ongeveer 250 centimeter beperken.*
De valondergrond is tot 100 centimeter gras, houtsnippers/tegels tot 150 centimeter en tegels/kunstgras tot 200 centimeter.
- 4) *Een afgeschreven zandbak verwijderen en geen nieuwe zandbakken meer aanleggen (uitsterf beleid).*
Er is nu nog één zandbak over.
- 5) *Buurtbeheerders van de speelplaatsen jaarlijks een schriftelijke verklaring laten tekenen, waarin men verklaart dat men het onderhoud naar aanleiding van het rapport van het externe bureau is uitgevoerd en*

het logboek op alle relevante zaken is bijgehouden. Eerst dan de jaarlijkse onderhoudsvergoeding uitbetalen.

Dit werkt goed.

- 6) *Waar mogelijk woongebieden aanwijzen als "30 km/u-zone".*
Dit beleid is gestart in 1990. De maximumsnelheid is in bijna alle wijken 30 km/u. Zie voor meer informatie de evaluatie 30- en 60 km/uur gebieden Skarsterlân; een onderzoek naar de effecten van Duurzaam Veilige 30- en 60 km/uur gebieden op de verkeersveiligheid in Skarsterlân (november 2006).
- 7) *In toekomstige nieuwe bestemmingsplannen opnemen waar mogelijke speelvoorzieningen (jeugdspeelplaatsen c.q. voorzieningen voor jongeren 12+) zijn voorzien.*
Hiermee is een start gemaakt.
- 8) *Verzoek tot aanleg van speelplaatsen bij voorkeur door een buurtvereniging/plaatselijke (dorps)belang laten indienen. Individuele ouders met wensen naar deze organisaties doorverwijzen. Indien vorenstaande niet mogelijk, dan kan ook een "werkgroep", bestaande uit ouders van minimaal vier gezinnen, een verzoek tot aanleg van een speelplaats indienen.*
Dit zorgt af en toe voor wat heen en weer geschuif, maar uiteindelijk wordt er altijd een oplossing gevonden.
- 9) *Een wervende gemeentelijke folder over het belang van speelvoorzieningen voor het opgroeiende kind wordt gemaakt en ter beschikking gesteld aan geïnteresseerden ten behoeve van het peilen van het draagvlak voor een speelvoorziening in de buurt/het dorp.*
De folder is gemaakt, maar voldeed niet aan de verwachtingen van de gebruikers. De folder is niet wervend genoeg en wordt zeer zelden gebruikt.
- 10) *Meer sturing geven aan een flexibele invulling van speelplaatsen, door jaarlijks naar het aantal kinderen te kijken in de buurten. Plaatselijk (dorps)belang/ buurtvereniging/ beherende ouders tijdig van ontwikkelingen op de hoogte stellen. Bij een dalend kindertal tot onder de helft van de norm, de speelplaats opheffen waar geen andere mogelijkheden zijn.*
Hier wordt niet mee gewerkt. Deze maatregel vraagt namelijk een te grote tijdsinvestering.
- 11) *Randvoorwaarden ter versterking van het zelfbeheer:*
 - a) *De wijkteams hebben een signalerende taak ten aanzien van technische en beheersproblemen van de speelvoorzieningen 0-12 jaar.*
 - b) *Speelvoorzieningen opnemen in het structurele overleg van de afdeling ruimte met plaatselijk (dorps)belangen.*
 - c) *De wijkteams tijdelijk (maximaal een half jaar) het toezicht op de speelvoorzieningen 0-12 jaar geven, wanneer er door omstandigheden even geen beheerders zijn.*Aan deze randvoorwaarden wordt voldaan.

Bijlage 3

Speelruimtenormen

Niet alleen de aantrekkelijkheid van de speelterreinen is van belang of kinderen buiten gaan spelen. Cruciaal is of er ook speelterreinen in de buurt zijn waar de kinderen gemakkelijk heen kunnen en of er genoeg speeltuinen zijn. In Skarsterlân worden hiervoor twee normen gehanteerd, één als inwoners vragen om een nieuw speelterrein en één voor de reservering van ruimte voor (mogelijke) speelterreinen bij nieuwbouwprojecten.

Norm voor 12+ speelvoorzieningen

Sinds 1996 wordt de norm van het aantal kinderen van 0 tot 12 jaar gehanteerd als inwoners vragen om een nieuwe speelplaats. Voor 12+ speelvoorzieningen hebben wij nog geen norm. Om aan te sluiten bij de bestaande norm voor kinderen tot 12 jaar stellen wij voor om te onderzoeken of de norm van Leiden, één gevarieerde jongerenspeelplek per 150 jongeren boven de 12 jaar, voor Skarsterlân adequaat en haalbaar is. Een gevarieerde jongerenspeelplek houdt in dat op één speelplek verschillende soorten voorzieningen zijn, zodat deze aantrekkelijk is voor zowel jongens als meisjes. Daarnaast moet er minimaal ook gelegenheid zijn om toe te kijken. De norm van één speelplek per 150 jongeren betekent, dat er nu 17 gevarieerde jongerenspeel-plekken in onze gemeente zouden moeten zijn. Zoals uit de evaluatie blijkt beschikt Skarsterlân over 13 locaties waar meestal maar één 12+ voorziening aanwezig is.

Reservering ruimte voor (mogelijke) speelterreinen: de 3% norm

De laatste jaren is er door het NUSO en Jantje Beton een landelijke norm ontwikkeld die uitgaat van de bebouwde oppervlakte. In de beleidsbrief “Nader beleid buitenspeelruimte” van april 2006 van het ministerie van VROM wordt aanbevolen om deze 3% norm te hanteren. Dit betekent dat 3% van het voor wonen bestemd gebied, bestemd wordt als speelruimte. Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen kunnen wel worden meegeteld, mits deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren. In de praktijk betekent dit dat in een wijk van 30 hectare, waarvan 90% is uitgegeven, de behoefte aan formele speelruimte $30 \times 0,9 \times 300\text{m}^2 = 8.100 \text{ m}^2$ bedraagt. Het college van burgemeester en wethouders heeft mei 2006 besloten voor de nieuwe woongebieden die in Skarsterlân ontwikkeld worden, de 3% norm te hanteren. Aandachtspunt hierbij is de juiste aanduiding in het bestemmingsplan en eenduidigheid in het interpreteren van de 3% norm.

Voor de bestaande wijken wordt alleen de oude norm van het aantal kinderen gehanteerd. Het ministerie beveelt aan ook voor deze bestaande wijken naar de 3% norm toe te groeien. In bestaande wijken in Skarsterlân wordt de 3% norm niet overal gehaald. Bij herinrichting van een wijk wordt wel al meer groen ingebracht en meer ruimte gecreëerd voor speelterreinen. Wij stellen voor om ook bij herstructureringsgebieden de 3% norm te hanteren. Voor bestaande wijken wordt minimaal de huidige situatie behouden, maar – waar mogelijk - gestreefd naar verbetering. Hieronder volgt het overzicht van de te hanteren normen in Skarsterlân.

1. Norm voor een nieuwe speelplaats in bestaande gebieden

a Speelplaatsen voor 0 tot 12 jarigen:

- In een klein dorp per 30 kinderen van 0 tot 12 jaar die binnen de bebouwde kom wonen één speelplaats.
- In de grote dorpen (Sint Nicolaasga, Oudehaske, Sintjohannesga/Rotsterhaule, Langweer en Joure) per 50 kinderen van 0 tot 12 jaar één speelplaats.
- Minimaal één speelplaats per dorp.

b Speelplaatsen voor 12+ jarigen:

- In de praktijk ervaring opdoen met de norm van één gevarieerde jongerenspeelplek per 150 jongeren van 12 tot 18 jaar en bezien of deze norm voor Skarsterlân adequaat en haalbaar is.

2. Norm voor planning ruimte voor (mogelijke) speelplaatsen: 3% norm

3% van het voor wonen bestemd gebied wordt bestemd als speelruimte. Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen kunnen wel worden meegeteld, mits deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren.

- a Nieuwbouwprojecten: minimaal de 3% norm hanteren.
- b Herinrichtingsprojecten: minimaal de 3% norm hanteren.
- c Bestaande woonwijken: minimaal de huidige situatie behouden, maar - waar mogelijk - streven naar de 3% norm.

Bijlage 4

Apart aangeboden

Bijlage 5

Periodieke inspecties

Door middel van periodieke inspecties moet de "beheerder" er op toezien, dat gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen oplevert. Dit toezicht wordt in Skarsterlân samen met de buurt en de wijkbeheerders van de afdeling ruimte, cluster realisatie, vormgegeven. De wederzijdse afspraken zijn in een overeenkomst vastgelegd. Hiermee gaan "beheerders" de verplichting aan tot:

- het dagelijks toezicht op de veiligheid van de speelplaats;
- het regelmatig inspecteren van speeltoestellen;
- het verrichten van onderhoud en reparaties, en
- het onderhouden van de valondergronden, als ook het verwijderen van gras en/of onkruid.

De gemeente heeft:

- de eindverantwoordelijkheid met betrekking tot de veiligheid. Hiertoe houdt de afdeling ruimte (verplichte) halfjaarlijkse visuele inspecties, terwijl de verplichte jaarlijkse technische inspectie sinds 2003 aan een extern bedrijf werd uitbesteed.
- de plicht tot het verzekeren tegen wettelijke aansprakelijkheid.

Om het toezicht controleerbaar en aantoonbaar te maken, moet de "beheerder" (buurtvereniging/plaatselijk (dorps)belang/ouders) een logboek bijhouden. Bij controle door de Voedsel en Waren Autoriteit en calamiteiten is het van belang dat via het logboek kan worden aangetoond, dat is voldaan aan het Attractiebesluit.

Alle activiteiten die van belang zijn voor de veiligheid, zoals inspecties, onderhoud, reparaties en ongevallen, moeten in het logboek vermeld zijn. Controle hierop bleek in de praktijk een probleem. De indruk bestond dat niet alle "beheerders" het logboek even consequent bijhielden. Inmiddels ondertekenen "beheerders" jaarlijks een verklaring, waarin men verklaart dat het onderhoud naar aanleiding van het rapport van het externe bureau is uitgevoerd en het logboek op alle relevante zaken is bijgehouden. Eerst na het ondertekenen van deze verklaring wordt de onderhoudsuitkering van € 185 uitbetaald.

Bijlage 6

Procedure voor aanleg nieuwe speelplaatsen

De onderstaande procedure is een voortzetting van het bestaande beleid. Het verzoek tot aanleg van speelplaatsen wordt bij voorkeur door een buurtvereniging/plaatselijk (dorps)belang ingediend. Individuele ouders met wensen worden naar deze organisaties verwezen. In geval er geen rechtspersoon in de buurt voorhanden is of in geval de buurtvereniging of plaatselijk (dorps)belang hiervoor geen verantwoordelijkheid op zich wil nemen, kan ook een "werkgroep", bestaande uit ouders van minimaal vier gezinnen een verzoek tot aanleg van een speelplaats indienen. Na een telefonisch of schriftelijk verzoek van de buurtvereniging, plaatselijk (dorps)belang of een werkgroep van ouders volgt een oriënterend gesprek waarbij onder andere de volgende voorwaarden van de gemeente aan de orde komen:

- Er moet voldoende draagvlak voor een speelplaats in de buurt zijn.
- De gemeente gaat na of er voldoende kinderen in de buurt wonen.
- Indien niet voorzien in het bestemmingsplan moet er een geschikte locatie gevonden worden.
- De buurtvereniging, plaatselijk (dorps)belang of de "werkgroep" moet bereid zijn om het beheer van de speelplaats van 0 tot 12 jaar op zich te nemen.
- De middelen voor de gewenste speelplaats komen bij nieuwbouwplannen uit de exploitatiebegroting. Bij bestaande wijken moet de gemeenteraad via de kadernota de middelen hiervoor uittrekken.

Draagvlak

Onder draagvlak verstaan we het volgende:

- De buurtvereniging, plaatselijk (dorps)belang of "werkgroep" staat achter de wens tot aanleg en is bereid de formele verantwoordelijkheid voor het "beheer" van de speelplaats voor 0 tot 12 jarigen op zich te nemen. Het "feitelijk" beheer kan eventueel aan individuele ouders worden gedelegeerd.
- Er is een meerderheid van ouders met kinderen in de buurt, die de waarde van een speelplaats voor opgroeiende kinderen van 0 tot 12 jaar onderkennen en de aanleg van de speelplaats steunen, hiertoe wordt een handtekeningenlijst door de aanvragers aan de gemeente overhandigd.
- Indien er in de buurt geen draagvlak is voor zelfbeheer van de speelplaats van 0 tot 12 jaar vindt de realisatie niet plaats; mocht er na verloop van tijd onder ouders onvoldoende bereidheid meer zijn om het beheer nog op zich te nemen, dan is er tevens sprake van te weinig draagvlak en zal de speelplaats worden opgeheven.

Inrichting speelplaats

Speelplaatsen worden ingericht op de plaats die hiervoor binnen nieuwe bestemmingsplannen is gereserveerd. Bij bestaande bestemmingsplannen wordt samen met de beherende organisatie/ouders de meest gunstige plaats uitgezocht. Inrichting en de keuze van te plaatsen speelmateriaal vinden eveneens in overleg plaats. Hierbij worden de kinderen actief betrokken.

Bijlage 7

Bezwaren omwonenden tegen locatie van nieuw aan te leggen speelplaatsen

In het vorige jeugdspeelplan (2004-2008) werd al aangegeven, dat omwonenden steeds vaker bezwaar maken als sprake is van de aanleg van een speelterrein. Vaak zijn er een aantal omwonenden die geen speelterrein voor de deur wil hebben. Het geluid van spelende kinderen wordt sneller als "overlast" ervaren dan vroeger. Garanties dat er geen overlast zal ontstaan door het speelterrein zijn niet te geven. Gestreefd moet worden om bezwaren zoveel mogelijk te voorkomen of te ondervangen.

Nieuwe speelterreinen in bestaande woonwijken

In bestaande woonwijken is in de bestemmingsplannen meestal niet aangegeven waar speelterreinen (kunnen) komen. Meestal komt men er in onderling overleg wel uit. In een aantal gevallen lukt dit niet. De gemeente treedt dan toe tot het overleg en gezamenlijk wordt gekeken of er een andere locatie is. Mocht deze er niet zijn, dan zal een afweging gemaakt moeten worden tussen de bezwaren van de omwonenden en de mogelijkheden voor de kinderen om buiten te kunnen spelen. Dit kan uiteindelijk leiden tot het afzien van de aanleg van een speelterrein. Hiervan zijn de kinderen de dupe. In het beste geval leidt dit tot (grote) vertraging van de aanleg.

Nieuwe speelterreinen in nieuwbouwwijken

In bestemmingsplannen voor nieuwbouwwijken werden tot voor kort nog geen (mogelijke) locaties voor speelterreinen aangegeven. Het gevolg is dat ook bij de aanleg van speelterreinen in nieuwbouwwijken er gestuit werd op bezwaren van omwonenden. Zowel de afdeling Ruimte als de afdeling Samenleving is van mening dat het opnemen van (mogelijke) locaties van speelterreinen in de bestemmingsplannen een goede ontwikkeling zou zijn. Mensen die belang hebben bij een speelterrein voor de deur, zoals ouders met jonge kinderen, kunnen een kavel kopen die aan een (mogelijk) speelterrein ligt. Anderen, die daar geen belang bij hebben of bang zijn voor overlast kunnen juist kiezen voor een kavel verder van het speelterrein verwijderd. Het grote voordeel van deze werkwijze is dat verwacht mag worden dat er geen bezwaren van omwonenden meer komen bij de daadwerkelijke aanleg van een speelterrein. Mocht er toch nog een bezwaar komen dan kan deze niet ontvankelijk worden verklaard. Men weet immers van tevoren dat daar een speelplaats kan komen.

Het is belangrijk om verschillende mogelijkheden te hebben, zodat beter ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden. Het is daarom verstandig meerdere locaties voor speelterreinen op te nemen in een bestemmingsplan en deze niet uitsluitend te bestemmen voor speelterreinen, maar bijvoorbeeld ook voor groen en recreatie. Nadeel hiervan is, dat niet op alle gereserveerde locaties uiteindelijk een speelterrein zal komen. Gezien de snel veranderende omstandigheden en een grotere flexibiliteit in de toekomst achten wij het aanwijzen van mogelijke locaties belangrijker dan volledige zekerheid bij uitgifte van de kavels. Dit zal goed gecommuniceerd moeten worden bij de uitgifte van de kavels.

